

Ενα μυθιστόρημα που γοητεύει τους αναγνώστες του

Η σύγχρονη ιστορία της Θεσσαλονίκης όπως την κατέγραψε ο Γιώργος Πανάγος

Αποτελούσε ζωντανό αρχείο της πόλης.- Η προσφορά του στην πολιτική ζωή.- Με το βιβλίο του παρουσιάζει μια εποχή

Η μορφή του Γιώργου Πανάγου μένει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη των εκπροσώπων του νομικού και πολιτικού κόσμου της χώρας μας και των πολλών φίλων του.

Υπήρξε διακεκριμένος δικηγόρος της Θεσσαλονίκης και μαχητικός πολιτικός, που με αξιοθαύμαστη διορατικότητα παρακολούθησε την πορεία των γεγονότων και κατέληγε σε θετικά συμπεράσματα, για τις εξελίξεις που ακολουθούσαν.

Αυτές τις ημέρες, ο εκδοτικός οίκος «Παρατηρητής» στην σειρά του «Σύγχρονοι Έλληνες λογοτέχνες», παρουσιάζει το βιβλίο του Γιώργου Πανάγου «Ρέκβιεμ για τρεις γενιές».

Πρόκειται για ένα συναρπαστικό ιστορικό μυθιστόρημα που αναφέρεται στη σύγχρονη ιστορία της Θεσσαλονίκης. Μέσα σε 270 σελίδες ο Γιώργος Πανάγος «προσπαθεί να παρουσιάσει ένα μεγάλο ιστορικό πανόραμα της Θεσσαλονίκης, που απλώνεται από το 1880 ως το 1950 και να το δώσει μέσα από την ιστορία μιας παλιάς οικογένειας αυτής της πόλης, που καλύπτει τρεις γενιές».

Ο Γ. Πανάγος γεννήθηκε στα Δαρδανέλια της Μικράς Ασίας το 1908 και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη. Δικηγόρος, από μικρή ηλικία συνδέθηκε και συμμετείχε ενεργά στην κοινωνική και πολιτική ζωή της πόλης. Μιας πόλης που αγάπησε, που μελέτησε την ιστορία της και υπηρέτησε με αφοσίωση είτε ως δημοτικός σύμβουλος, είτε ως βουλευτής της με την προδικτατορική ΕΔΑ. Πέθανε στη Θεσσαλονίκη το 1993.

Αλλά ες δούμη πώς τον περιγράφει στην εισαγωγή του βιβλίου ο ποιητής Ντίνος Χρι-

στιανόπουλος:

«Ένας καλοντυμένος κύριος, με παπών και μαλλιά alá Μπετόβεν, δύσκολο θα μπορούσε να πιστέψει ότι ανήκε στη διοικούσα επιτροπή της ΕΔΑ και μάλιστα κατά τα πρώτα μετεμφυλιακά χρόνια. Ήταν ο Γιώργος Πανάγος, δικηγόρος και δημοτικός σύμβουλος Θεσσαλονίκης. Σου έκανε εντύπωση, όταν τον έβλεπες στο δρόμο, σαν ένα ωραίο απομεινάρει της μπελ επόκ. Κατά τα άλλα ήταν άνθρωπος της πολιτικής. Δεν είχε σχέση ούτε με λογοτεχνικούς κύκλους ούτε με δημοσιογράφους, γι' αυτό παραξενεύτηκα όταν, στο τέλος της ζωής του, με φώναζε να τον βοηθήσω για να τυπώσει ένα του μυθιστόρημα. Θα ήταν τότε γύρω στα εβδομήντα. Ετσι γνωρίστηκα μαζί του και έμεινα κατάπληκτος από τα όσα ήξερε για την ιστορία και την πνευματική ζωή της Θεσσαλονίκης. Ήταν ο τρίτος, μετά τον Βαφόπουλο και τον Πεντζίκη, που αποτελούσε ζωντανό αρχείο αυτής της πόλης».

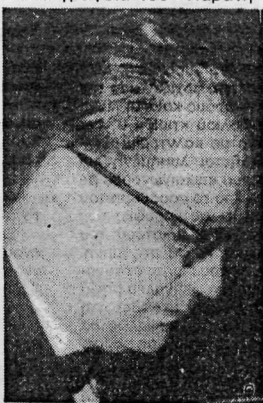
Πρόκειται, όπως γράφει και ο Ντίνος Χριστιανόπουλος στην εισαγωγή του βιβλίου, για ένα από τα λίγα ιστορικά μυθιστορήματα που αναφέρονται στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ο Δημήτρης Πανάγος, σύμβουλος διεθνών σχέσεων της ομοσπονδίας τραπεζοϋπαλ-

ληλικών οργανώσεων Ελλάδος, θυμάται με συγκίνηση τον πατέρα του. Ήλθε στη Θεσσαλονίκη με την ευκαιρία της κυκλοφορίας του βιβλίου «Ρέκβιεμ για τρεις γενιές».

Στα γραφεία του «Παρατη-

Ο δικηγόρος Γιώργος Πανάγος

ρητή» ο Δημήτρης Πανάγος είχε μια θερμή και εγκάρδια συνομιλία με τους δημοσιογράφους, που ήταν αφιερωμένη στον Γιώργο Πανάγο, τον νομικό, τον πολιτικό, αλλά κυρίως τον άνθρωπο.

Όταν ο Γιώργος Πανάγος σπούδαζε νομικά, στο ναυπηγείο των Αθηνών, διατέλεσε πρόεδρος του συλλόγου προοδευτικών φοιτητών. Πρόεδρος των συντηρητικών φοιτητών ήταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και ήταν η πρώτη φορά που οι δύο άνθρωποι ήλθαν σε αντίθεση. Εντάχθηκε από τότε στην Αριστερά, γεγονός που το πλή-

ρωσε με τριετή εξορία, από το 1937 μέχρι το 1939, στον Αη Στράτη. Να σημειωθεί, ότι υπήρξε μέλος της κομμουνιστικής νεολαίας και ήταν από τους λίγους που ήλθε σε αντίθεση με τον Νίκο Ζαχαριάδη, κι αυτό, γιατί ο Γιώργος Πανάγος είχε ευρύτερη αντίληψη. Δεν έβλεπε τα πράγματα περιοριζόμενος στα στενά κομματικά πλαίσια.

Στην κατοχή εντάχθηκε στο ΕΑΜ, αλλά αργότερα αποσύρθηκε, χωρίς, όμως, να αποκοινηθεί από την Αριστερά. Ως ποινολόγος υπερασπίστηκε μεγάλο αριθμό Αριστερών στα δικαστήρια της εποχής εκείνης.

Ως δημοτικός σύμβουλος και βουλευτής ο Γιώργος Πανάγος πρόωθησε πολλά θέματα της Θεσσαλονίκης. Συνέβαλε στη δημιουργία δημοτικής ορχήστρας και κατέβαλε προσπάθειες για την αναβάθμιση του δημοτικού νοσοκομείου. Κατά την περίοδο αυτή, ήλθε για δεύτερη φορά σε αντίθεση με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Αντέδρασε, για το θέμα των τραμ. Ο Γιώργος Πανάγος ήταν κατά της κατάρτησης των τραμ.

Στην υπόθεση Λαμπράκη, ο Γιώργος Πανάγος, διαδραμάτισε ουσιαστικό ρόλο, προς την κατεύθυνση της διερεύνησης των πραγματικών στοιχείων, που συνέθεσαν την υπόθεση αυτή, με τις πολλές παραμέτρους. Κατά την περίοδο της δικτατορίας εξορίστηκε στη Γιάρο και τη Λέρο.

Σε νεότερη ηλικία μετέφρασε το έργο του Ανατόλ Φρανς «Στη χώρα των νάνων» και ορισμένα νομικά βιβλία, μεταξύ των οποίων ένα με τον τίτλο «Ο υπερασπιστής». Ο Δημήτρης Πανάγος θρήκε

επίσης χειρόγραφο του πατέρα του, που αναφέρονται στο ρόλο της εκκλησίας, κατά την περίοδο του ελληνικού διαφωτισμού, που θα αποτελέσουν το περιεχόμενο ενός νέου βιβλίου.

ΟΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Όπως προαναφέρθηκε, το βιβλίο «Ρέκβιεμ για τρεις γενιές» παρουσιάζει την ιστορία της Θεσσαλονίκης, μέσα από τη ζωή μιας οικογένειας.

Ο Ντίνος Χριστιανόπουλος, τονίζει, ότι το μυθιστόρημα αυτό του Γιώργου Πανάγου έχει μια αφηγηματική ενάρια ενώ παράλληλα ζωντανεύει μια εποχή. Τα κύρια πρόσωπα δρουν στις διάφορες κοινότητες της Θεσσαλονίκης. Το γράφημο είναι συναρπαστικό. Να σημειωθεί, ότι ο συγγραφέας είχε γαλλική παιδεία.

Αλλά, τι επιδιώκει ο Γιώργος Πανάγος με το βιβλίο του αυτό; Ο Ντίνος Χριστιανόπουλος δίνει μια απάντηση:

«Νομίζω πως ήθελε να ρετουσάριε ελαφρώς την ιστορία, ώστε να αποδείξει σαν εθνικιστής, ότι η ελληνική κοινότητα της Θεσσαλονίκης ήταν κατάλληλα προετοιμασμένη να πολεμήσει τους Βούλγαρους, ήδη από τα χρόνια της Εξαρχίας και να αποδώσει, σαν Αριστερός, στους εθνικούς αγώνες της ελληνικής κοινότητας, ήδη από το 1880, έναν οσιασλιστικό χαρακτήρα και μια συνδικαλιστική κίνηση, που προηγήθηκαν του Μπεναρδόνια τουλάχιστον κατά μια εικοσιπενταετία».